

μοσύνας, κατέστη θαυμασιώτερα διὰ τῆς ἀφοσιώσεώς της εἰς τὰς ἀνθρωπίνους δυστυχίας, παρ' ὅσον ἦτο διὰ τῶν χαρίτων της, τῆς ὡραιότητος καὶ τῶν προτερημάτων της.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Β. Σ.

ΟΙ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΟΙ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

— 0 —

Εἰς Γερμανικὴν τινα πόλιν, οὐ μακρὰν τῶν ὀχθῶν τοῦ Ῥήνου, ἔζων εἰ δὺο ἀδελφοὶ Βαρμποῦκοι, φημιζόμενοι δικαίως ὡς δὺο ἐπιτηδείοι χαλκογράφοι.

Οὗτοι ἐσυνειθίζον νὰ συχναῶσι σχεδὸν καθ' ἐπέεραν μετὰ τὸ δεῖπνον εἰς τὴν οἰκίαν γέροντός τινος χρυσοχοῦ, γείτονός των. Ὁ καλὸς εὖτος ἄνθρωπος, Θωμᾶς Ἐγερμὰν καλούμενος, τοὺς ἐδέχετο εἰς τὸν ἐπισπύδαμον τοῦ ἐργαστηρίου του, παρὰ τῇ ἐστίᾳ του, κρατῶν τὴν μακρὰν καπνοσύριγγά του εἰς τὸ στόμα. Αἱ μετὰ τῶν τριῶν αὐτῶν μόνων νυκτεριναὶ συναναστροφαὶ δὲν διήρχοντο πολὺ ζῶηραι, ἐπειδὴ εἰ μὲν δὺο ἀδελφοὶ ἦσαν μελαγχολικώτατοι, ὁ δὲ χρυσοχός, ἂν καὶ εἶχε ζῶηρὸν τὸ βλέμμα, ἦτον ὅμως σπάνιον εἰς κόποι, εἰς οὓς παρεδίδετο ἡμέραν καὶ νύκτα, νὰ μὴν τὸν παρηγόρουν, τόσον, ὥστε νὰ καθίσταται σχεδὸν ῥεμβώδης, ἢ, τοῦλάχιστον, ἥκιστα λάλος. Ἐν τούτοις συνεφώνουν, ἀγαπώμενοι ἐτι μᾶλλον ἕνεκα τῆς ταυτότητος τοῦ ἥθους των. Ἦτο δὲ σπανιώτατον νὰ διέλθῃ τις πρὸ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Ἐγερμὰν τὸ ἐσπέρας, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ διὰ τῶν ὕλων, τὰς κεφαλὰς τῶν τριῶν φίλων παρὰ τινι λυχνίᾳ, καὶ συνεχέστερον παρὰ τινι μεγάλῳ ἀμφορεῖ ζῶθου.

Ἐσπέραν τινα, (δὲν παρήλθε δὲ ἕκτοτε πολὺς χρόνος), ὁ γέρων Ἐγερμὰν ἐφάνη εὐθυμότερος τοῦ συνηθούς.

— Τί ἔχεις; τὸν ἠρώτησαν εἰ χαλκογράφοι, διὰβολε! ἐπὶ τοῦ προσώπου σου εἶναι ἔγκυκαρὰ γμῆνη δλώως νεανικὴ χαρὰ.

— Τέχνα μου, ἀπήντησεν ὁ καλὸς χρυσοχός, αὐρὶον ἐξέρχεται ἡ θυγάτηρ μου τῆς Μονῆς, ἀποπερατωθεῖσης τῆς ἐκπαίδευστός της, αἰσθάνομαι δὲ, ὡ ἄξιόι μου φίλοι καὶ ἀγαπητοί μου γείτονες, τοιαύτην χαρὰν, ὥστε ἐπεθύμουν νὰ χορεύσω ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ ἐντιμος Ἐγερμὰν ἠγάπησε πάντοτε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς, ὅσον καὶ τὴν πανώλην. Ἀλλὰ, γράϊα τις ἀδελφὴ, πλουσία καὶ εὐλαβὴς, ἀπήντησε νὰ εἰσαχθῇ εἰς μονὴν ἢ ἀνεψία της, ὁ δὲ πρόνιμος χρυσοχός συγκατετέθη μὲν, ἀλλὰ μετὰ θλίψεως, εἰς τοῦτο

— Ναί, τέχνα μου, θὰ τὴν ἰζήτε, ὦ! πόσον εἶμαι ἀνυπόμονος νὰ φιλήσω τὰς παρειάς της.

Οἱ χαλκογράφοι τοῦ θλίψαν τὴν χεῖρα μετ' ἀφοσιώσεως: τὸ ἐπιλοιπον δὲ τῆς ἐσπέρας διήλθον ὁμιλοῦντες περὶ τῆς Βιλελμίνης καὶ τῆς προσδοκωμένης ὡραιότητος!

Ὁ ἐκ ζήθου ἀμφορεὺς ἀντικατέστη κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν διὰ καλῆς ἐσφραγισμένης φιάλης. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι εἰ δὺο γείτονες προσεκλήθησαν νὰ ὑπάγῃσι νὰ γευματίωσι τὴν ἐπαύριον παρὰ τῷ γέροντι χρυσοχῷ.

Οὗτοι δὲ προθυμώτατα δεχθέντες τὴν πρόσκλησιν καὶ ἐνδοθέντες τὰς ἐορτασίμους ἐσθῆτας των, ἔφθασαν περὶ δύσιν ἡλίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γέροντος φίλου των καὶ σχεδὸν πάραυτα ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν. Μόλις δὲ ὁ Θωμᾶς Ἐγερμὰν, πρὸς ἐνδειξιν τῆς καλῆς διαθέσεώς του ἐκτύπησεν ἐπὶ τῆς τραπέζης εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ θαύσῃ τὰ ποτήρια, καὶ πάραυτα ἤλθεν ἡ νέα κόρη μὲ βῆμα δειλὸν καὶ μὲ τοὺς βραχίονας συνεσταλμένους ἐπὶ τοῦ σώματος της νὰ καθίσῃ, ἐρυθριῶσα, μετὰ τῶν δὺο νέων. Μ' ὁλας δὲ τὰς προσπαθείας τοῦ χρυσοχοῦ τὸ γεῦμα ὑπῆρξε σιωπηλόν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος, ἐξήντηλσε τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ θεωρῇ τὴν θυγατέρα του μειδιῶν, εἰ τεχνητὰ ἐφύλαξαν ἥθος ψυχρὸν καὶ δὲν ἤλλαξαν μετὰ τῶν μῆτε ἐν βλέμμα. Τὸ ἐσπέρας δὲ, ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν των, κατεκλίθησαν χωρὶς νὰ εἰπῶσι λέξιν, παρὰ τὴν συνήθειάν των, ἥτις ἦτο νὰ ὁμιλῶσι περὶ τῶν συμβάντων ἢ τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέρας, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ κατεκλίνοντο εἰς τὴν αὐτὴν δωμάτιον, περέτεινον τὴν συνδιάλεξιν των ἕως οὗ ἐπροχώρει πολὺ ἡ νύξ.

Οἱ δὺο ἀδελφοὶ Βαρμποῦκοι ἠγαπῶντο τρυφερώς, τοὺς ἔδλεπε τις παντοῦ ὁμοῦ, εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὰς ἐορτάς, εἰς τὴν θῆραν, ἣν ὑπερηγάπων, εἶχον δὲ τὴν αὐτὴν ἐπιδειξίοντα, καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἐνός, ὑπεγράφετο ἐνίοτε παρὰ τοῦ ἄλλου. Ἀλλως τε ἠθελὲ τις εἰπεῖ ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ δευτέρου ἦτο ἐκτυπον γεγλυμμένον καθ' ὁμοίωσιν ἐπὶ τὸ τοῦ ἀδελφοῦ του ποτὲ ὡραιότερα ἔνωσις δὲν ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς. Ἦτο λοιπὸν καταπληκτικώτατον τὸ νὸ φαίνωνται ἀποφεύγοντες τὸ νὰ ὁμιλῶσι, καὶ μάλιστα τὸ νὰ θεωρῶνται ἡ τοιαύτη διαγωγὴ των ἐθλίβε τὸν καλὸν γείτονα των. Αἱ νύκται των δὲ διήρχοντο οὕτως ὥστε ὁ εἰς νὰ δύναται νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ὁ ἕτερος δὲν κοιμᾶτο ἢ Σελήνῃ ἐφώτιζε τὸ δωμάτιόν των καὶ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἠκούοντο στενάζοντες, ἦτο δὲ προφανὲς ὅτι ἀμφοτέροι ἐδέχθησαν ταυτοχρόνως ἰσχυρόν τι βέλος, ἠγάπων τὴν Βιλελμίνην.

Ὁλόκληρος ἐδομάς παρήλθε χωρὶς νὰ θλίψωσι τὰς χεῖράς των, σιωπῇ δὲ διαρκῆς ἐκατίλευε ἐπὶ τοῦ ἐργοστασίου των. Ἐκαστος δὲ ἐγκύπτων ἐπὶ τῆς χαλκίνης πλακὸς του, δὲν ἔστρεφεν οὐδὲ στιγμὴν τὴν κεφαλὴν.

Τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς θλιβερᾶς ταύτης ἐδομάδος, ἐνῷ ὁ γέρων Ἐγερμὰν ἐκάθητο ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θύρας του, ἀπέναντι τῆς θυγατρὸς του, εἶπεν ἡ Βιλελμίνη.

— Δὲν μοῦ εἶπες ἀγαπητέ μου πάτερ, ὅτι θὰ βλέπωμεν καθ' ἐσπέραν τοὺς δὺο Βαρμπούκους;

— Φεῦ! ἀπεκρίθη ὁ χρυσοχός, εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ἐφάνησαν ἐνταῦθα πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ τοῦτο εἶναι μοναδικώτατον.

— Μήπως εἶμαι ἐγὼ αἰτία τούτου; διότι ἀπὸ τῆς ἀριζεύς μου ἔπαυσαν τοῦ νὰ ἐρχωνται.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους προφερθέντας ἀφ᾽ ὧς, ὁ γέρων κύψας τὴν κεφαλὴν, ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ σιωπηλός.

— Ὡ κόρη μου! ὡ ἀγαπητὴ μου κόρη, ἐκραύγασε τέλος, θλίψας εἰς τὴν γηραίαν χεῖρά του, τὴν

εὐσάρχον καὶ ἀνθρώρην χεῖρα τοῦ τέκνου του. Αἱ μοναχαὶ ἀναμφιδόλως σ' ἐδίδαξαν νὰ μισῇς τὸν ἔρωτα, ἀλλὰ σὲ ἐδίδαξαν καὶ πῶς ν' ἀντισταθῇς εἰς αὐτόν;

Ἡ Βιλεγμίνη ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν μειδιῶσα.

— Τὸ μειδιάμά σου εἶναι γλυκύτατον, μικρὲ μου ἄγγελε, εἶναι γλυκὺ ὑπὲρ τὸ μέλι, εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ μετατρέψῃ εἰς δάκρυα!

— Φεῦ! πᾶτερ μου, μὴ διότι με νομίζετε τόσο ὡραῖαν, θρεῖω διὰ τοῦτο νὰ μείνω καὶ δυστυχῆς;

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν οἱ δύο τεχνῖται παρέστησαν ἐνώπιόν των. Ἡ Βιλεγμίνη ἀπεσφόρη εὐσχήμως κατὰ τὴν προσέλευσίν των.

— Ἰδομεν τὴν θυγατέρα σου, Ἐγερμάν, καὶ ἀμφότεροι ἀπωλόχαμεν τὸν ὕπνον, αἱ δὲ ὄνειροπολήσεις ἀμφοτέρων ἡμῶν μᾶς ἐπρόδωσαν ἀμοιβαίως. Ὁμιλήσόν μας εἰλικρινῶς, θέλεις τὸν ἕνα ἐξ ἡμῶν διὰ γαμβρόν σου; Ἐρώτησον δὲ τὴν θυγατέρα σου, ποῖον προτιμᾷ, καὶ ὅστις καὶ ἂν ᾖ, θὰ κατασταθῇ ὁ νόμιμος σύζυγός της. Τὰ ἐργαστάσιά μας γέμυσιν ἐργατῶν ἐπίσης πολυαριθμῶν ὥς τὰ ὑμέτερα, ἡ πελατεία μας εἶναι ὅχι ὀλίγη· ἂς ἴδωμεν τί θ' ἀποφασίσῃς.

Ὁ χρυσοχὸς τοῖς ἔειπε τὴν χεῖράν του

— Σᾶς ζητῶ, τρεῖς ἡμέρας τοῖς εἶπε, ἀλλὰ μὴ εἶναι πολλοὶ εἰς ἐρώντας νέους;

— Εἶναι ἀληθές, ἀπεκρίθησαν οἱ τεχνῖται, ἀγαπῶμεν τὴν θυγατέρα σου, καὶ δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἀφίης ν' ἀγαπῶμεν αὐτὴν ἀνευ ἐλπίδος ἰσέως.

Τὴν ἐσπέραν μόλις ἡ νέα ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ τοὺς βραχίονας· ἤξευρεν ὅτι ὄφειλεν νὰ ἐκλέξῃ. Τῆς ἐπιούσης δὲ τὴν πρωΐαν ὁ Ἐγερμάν ἐπεμψεν ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὰ ἑξῆς:

« Ἡ θυγάτηρ μου σᾶς εἶδεν ἀμφοτέρους, θέλει δὲ ἀγαπήσῃ τὸν Τριστάν ὥς σύζυγον καὶ τὸν Ἐρρίκον ὥς ἀδελφόν. Εἴθε ἡ ὁμολογία της αὕτη, ἣν τῆς ἀπέσπασα μετὰ κόπου, νὰ ὑποδεχθῇ ἀφ' ἡμῶν εὐτυχῶς. Ὁ γηραιὸς φίλος σας, σᾶς περιμένει διὰ νὰ περιπυλῇ εἰς τοὺς βραχίονάς του δολόκληρον τὴν οἰκογένειάν του».

Αἱ εὐγενεῖς αὐταὶ καρδαὶ συνεφέρθησαν μετὰ τῶν δει, τοῦ ἐνὸς προτιμωμένου, ὁ ἕτερος νὰ σιωπήσῃ διὰ παντός. Φεῦ! εἰς τοιαύτας ὑποβάλλεται συνθήκας ὁ ἀνθρώπος πρὶν ἢ γνωρίσῃ τὴν τύχην του.

Ὁ Ἐρρίκος ὅστις ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ χρυσοχοῦ διὰ νὰ τὴν ἀναγνώσῃ, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν ταλειώσῃ, ἀλλὰ τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὠχρὸς ὡς νεκρὸς, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δίφρου του.

Ἐν τούτοις οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐξηκολούθησαν ζῶντες εὐγενῶς, συχνάζοντες καθ' ἐσπέραν κατὰ τὸ σῆμα, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ χρυσοχοῦ. Ὁ εὐτυχὴς μνηστὴρ περιποιεῖτο τὴν μνηστῆν του· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἐρρίκος ἐπέιθεν ἑαυτὸν τὸ νὰ φαίνεται εὐθυμὸς, μόνον ὅτι ὠχρὸς τοῦ ἔψευδε τὴν ἡρεμίαν, ἣν προσποιεῖτο.

Ἡμέραν πῶς καλὴν ἦν οἱ δύο ἀδελφοὶ, ἐξῆλθον πρὸς θῆραν, ἐστάθησαν πρὸς τὴν ἀειδερὸν μέρος τοῦ δάσους ἔνθα ἀπηυδῆμένοι ἐκ τῆς πορείας των, κατεκλίθησαν ἐπὶ τῆς χλόης.

— Τριστάν, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος, πρὸ πολλοῦ σιωπῶν πρέπει ἤδη νὰ σοῦ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου, εἶναι ἀδύνατον νὰ σοὶ ἀρήσω νὰ νυμφευθῇς τὴν κόρην τοῦ χρυσοχοῦ.

— Ἀδελφέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Τριστάν, οὕτως ἐνθυμίσαι τὰ καθήκοντα τῆς τιμῆς;

— Ἡξεύρω ὅτι τὰ παραβαίνω, τὸ ἐσκέφην ἐπὶ πολὺ, πρὶν σοῦ ὁμιλήσω, ἀλλὰ θεώρησόν με, δὲν ζῶ πλέον, αἰσθάνομαι ἐκὺτον φθειρόμενον, καὶ μ' ὄλον τοῦτο, τὸ ὀλιγον αἷμα, ὅπερ εἰσέτι αἰσθάνομαι ῥέον εἰς τὰς φλέβας μου, με καταναλίσκει ὡς πῦρ.

— Τὸ βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Τριστάν, νομίζεις ὅτι δὲν αἰσθάνομαι μεγάλην θλίψιν διὰ τὴν κατάστασίν σου; Φεῦ! τοῦτο μοὶ ἀφαιρεῖ πᾶσαν χαρὰν, ἀλλὰ τίς ἡ θεραπεία;

— Οὐδεμία ἀδελφέ μου· δὲν ἀπαιτῶ ἀπ' ἐσὲ εἰμὴ, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴν μοῦ τὸ ἀρνήθῃς, νὰ μὴ νυμφευθῇς τὴν νέαν ταύτην πρὸ τοῦ θανάτου μου.

— Τοῦ θανάτου σου ἐκράυγασεν ὁ ἕτερος.

— Ναὶ ἀγαπητέ μου Τριστάν, εἶναι ἀναγκαῖος, σὲ ἐξορκίζω νὰ μοὶ δώσῃς τὸν λόγον σου, ἐπειδὴ ἂν δεῖσῃ νὰ ὑπογράψω τὸ συμβόλαιόν σου. . .

— Ὅχι, ἀδελφέ μου, εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποθάνῃς οὕτως ἐκ τῆς ἀπελπισίας σου, θέλεις νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ ἄλλο τι, ἀ, καὶ θλιβερώτατον εἰς ἐμέ.

Ταῦτα λέγων ὁ Τριστάν, ἐθεώρησε τὸν ἀδελφόν του, καὶ εἶδε τὴν ὠχρότητα τοῦ θανάτου ἐπὶ τῶν χειλέων του.

— Ἀγαπητέ μου Ἐρρίκος, ἐφώνησε παρὰ νὰ φθίρῃσαι οὕτω, θὰ σοῦ παραχωρήσω τὸ δικαίωμά μου. Νυμφεύσου τὴν σοῦ, σὲ παρακαλῶ, ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω εἰς τὰς Ὀμοσπόνδους Ἐπαρχίας.

— Νὰ τὴν νυμφευθῶ; ἐφώνησεν ὁ ἕτερος, μοὶ μεταβιάσεις καὶ τὸν ἔρωτά της, μεταβιάζων μοὶ τὸ δικαίωμά σου; Ἀνάγκη ἐν τούτοις εἰς ἐκ τῶν δύο ἡμῶν ν' ἀποθάνῃ, ἐπρόσθεσε μετὰ φωνῆς μελαγχολικῆς, ἡ δὲ χεὶρ του συνεκρούετο ἐπὶ τῆς λαβίδος τῆς θηρευτικῆς μαχαίρας του.

— Ναὶ, ἀπεκρίθη ὁ Τριστάν.

Ἐσηκώθησαν δὲ μηχανικῶς ἀμφότεροι.

— Δὲν βλέπω εἰμὴ αὐτὸ τὸ μέσον, εἶπεν ὁ Ἐρρίκος.

Ἀμφότεροι δὲ ἔσυρον τὰ ἐγχειρίδιά των καὶ ἐτέθησαν εἰς προφύλαξιν, ἀλλὰ συνειθισμένοι νὰ ἐξασκῶνται ὁμοῦ καὶ γνωρίζοντες ὅλα τὰ κτυπήματά των, δὲν ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ ὁ εἰς τὸν ἄλλον· ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ὥραν ἔφερον κατ' ἀλλήλων μακρινὰ κτυπήματα, ἀπὸ καιρὸν δ' εἰς καιρὸν ἀνεπαύοντο βεβαρυμένοι ἐκ τοῦ κόπου, καὶ τὰς πλευρὰς ἔχοντες καθημαγμένους ἐκ τῶν πληγῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μίας τῶν διακοπῶν τούτων ἤκουσαν τὰ τύμπανα εἰδοποιοῦντα τοὺς κατοίκους νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν· ἦτον ἡ ὥρα καθ' ἣν τοσσάκις εἶχον ἐπανέλθει ὁμοῦ, κρατούμενοι ἐκ τοῦ βραχίονος, μελαγχολικοὶ ἢ εὐθυμοὶ, μετὰ τοὺς πόδας κεκαλυμμένους ἐκ τοῦ κονιορτοῦ, συνδιαλεγόμενοι περὶ τῶν πλέον ἀποκρύφων στοχασμῶν των· ὅλη των ἡ νεότης ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν των καὶ ἔκεινεν τὴν στιγμήν.

Ὁ ἥλιος ἐπλησίαζε περὶ τὴν δῆσίν του. αἱ δὲ τελευταῖαι του ἀκτῖνες διήρχοντο διὰ τῶν καταξήρων ἐλατῶν, ἐπὶ τῆς ἀπὸ ξηρὰ φύλλα κεκαλυμμένης πεδιάδος· ἡ δρόσος τῆς ἐσπέρας ἔκαμπε τὰ χόρτα καὶ τὰ πτηνὰ ἐχαιρέτων τὴν νύκτα.

Ὁ Τριστάν ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν, εἶδεν εἰς τὴν κοιλάδα τὰ κωδονοστάσια τῆς γενεθλίου γῆς του, ἐξερχόμενα τῆς ἐμίχλης καὶ τὸν ποταμὸν ἐκτεινόμενον ἐπὶ τῆς πεδιάδος, ὡσεὶ λευκὸς τις ὄρις ἐπ' ἡγρῇ χλόῃ, συνεκινήθη, ἔκαμεν ἓν βῆμα πρὸς τὸν ἀδελφόν του, καὶ

τοῦ εἶπεν τὴν χεῖρα. Ἀλλὰ θανατηφόρος χαυνότης τὸν κατέλαβε, τῷ ἔδραξε τὴν χεῖρα, ἐστηρίχθη ἐπὶ τινος δένδρου, οἱ ὧμοί του ὠλισθήσαν ἐπὶ τοῦ τραχέως φλοιοῦ καὶ ἔπεσεν.

Ὁ Ἐρρίκος θεώρει μετὰ φρίκης τὰς τελευταίας προσπάθειάς τοῦ ἀδελφοῦ του θπως ἀναλάβη τὴν ζωὴν, ἠθέλησε νὰ βαδίσῃ πρὸς αὐτόν, ἀλλ' εὖτε αὐτὸς ἠδύνατο νὰ μετακινήσῃ· πνιγμένος ἐκ τοῦ οἵματος, ὀρθίος καὶ ἀκίνητος, ἐκλονιζέτο ὡς ἄνθρωπος πάροινος.

Ἀμφότεροι οἱ ἀτυχεῖς εὗτοι εἶχον μητέρα, ἥτις τοὺς ἡγάπα τρυφερῶς. Ἐκ τοῦ βαθύς τῆς πεδιάδος, εἰς τὸ λυκαυγὲς τῆς ἐσπέρας, σχημά τι ἀόριστον ἐφαίνετο ἀποσπώμενον καὶ προχωροῦν πρὸς αὐτοὺς. Ἀνέβαινε βραδέως τὸν λόφον, καὶ καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν εἰς αὐτὸν ἀνεγνώριζον τὴν μητέρα των. Καθ' ἣν στιγμὴν ἐφάνη τὸ φάσμα ὅλως ὁρατὸν καὶ εὐδιάγνωστον, ὁ ὀρθίος ἰστάμενος διὰ τελευταίας τινὸς προσπάθειας ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν εἰς ἣν ἦτο κεκυρωμένος, καὶ ὑπῆγε νὰ ριφῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις ἐσπάραττεν ἐπὶ ἐπὶ τῆς γῆς· οὕτως ἀμφότεροι κεκαλυμμένοι ἀπὸ αἶμα καὶ δάκρυα ἐξέπνευσαν, δόντες καὶ λαβόντες τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν.

(Μετὰφρασις) Ξ. Π.

ΠΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ.

ΣΜΥΡΝΑΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α'.

Πρὸς τὸν φίλον μου Π * * * εἰς Ἀθήνας.

Ἀπὸ τῆς βαθμίδος τοῦ ἀποχωρισμοῦ καὶ μετὰ τοῦ τελευταίου ἀσπασμοῦ σου μὲ παρεκάλεις, ἀπερχόμενον τῶν Ἀθηνῶν εἰς Σμύρνην, καὶ συνίστας μοι ἐπανειλημμένως, ἵνα, ἅμ' ἀριχθείς ἐνταῦθα, σοὶ πέμψω σημειώσεις τινὰς περὶ τῆς καταστάσεως τῆς πόλεως ταύτης, τῆς πόλεως, ἐνθα διήλθον, οὐαί! ἀνεπιστραπτί, αἱ γλυκύτεραι τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας στιγμαί, καὶ τὸν ἄερα τῆς ὁποίας ἀνεπνεύσαμεν ὑπὸ τοὺς στυγρεφεῖς καὶ δασυφύλλους πορτοκαλλῶνας τῆς, καὶ τὰ πρῶτα ἐφέλλισαμεν αἰσθήματα, ὑπὸ τὰ κατὰσκια τῶν χωρίων αὐτῆς δάστη καὶ τοὺς καταφύτους καὶ ζωγραφικοὺς λόφους τῆς.

Πρῶται λοιπὸν τινὰ τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου εἰσερχόμεθα ἐν τῷ λιμένι τῆς Σμύρνης, διὰ τοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τεναγώδους Σμυρναϊκοῦ κόλπου, ὀρίζομενου ἐκατέρωθεν ὑπὸ ὀρέων, ὑπὸ κολωνῶν καὶ λόφων καταφύτων, καὶ ὑπὸ παιδιᾶδων καὶ ἀγρῶν ζωγραφικωτάτην ἔχοντων τὴν ἐποψίν. Ἐνίοτε εἰς τὰς ποικίλας τῶν παιδιᾶδων τούτων εἰκόνας, συνενοῦντο οἱ ἐκ τῶν ἀμμοῶδων οὐρτειν καὶ τῶν ἀλιτενῶν ἄκρων ἀποτελούμενοι τῆς θαλάσσης χρωματισμοί, καὶ τινες δελφίνες ἀποπεπλανημένοι καὶ τὰ ἀφρίζοντα τοῦ πυριπνέου ἡμῶν δράκοντες ἔχγη μετὰ ζήλου ἀκλουθοῦντες, συνεπλήρουν τὴν ποιητικὴν σκηνογραφίαν ἐκείνην. Ἡ Σμύρνη ἤρξατο ἤδη μακρόθεν νὰ

διαφαίνεται· καὶ ἡ οὐρίχλη, ἡ κατὰ τὴν πρῶτην τὸν ὀρίζοντα αὐτῆς κατακαλύπτουσα ὡς τις πέπλος βαρὺς, παρίσσια αὐτὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἐναερίον τι ὄραμα, φερόμενον ἐπὶ νεφελῶν. Ὡ! ἡ πατρίς! . . .

Πόσον ἡ καρδία παντὸς νοστοῦντος πάλει, αἰσθανομένου ὅτι μετὰ μικρὸν ῥίπτεται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μότου τῶν ὀνειρώξεων καὶ τῶν ἡμέρων αὐτοῦ ἀντικειμένων, καὶ ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἴδῃ τὰ προσφλέστατα τῆς καρδίας αὐτοῦ ἀντικείμενα, μετὰ μικρὸν καὶ ἐναγώνιον ἀπ' αὐτῶν ἀποχωρισμόν! . . . Νομίζει οἷ το σκάφος ἐκεῖνο, οὐκίνο· πρὸ μικροῦ ἐτι ἰθαύμαζε τὴν καταπληκτικὴν ταχύτητα, αἰσθόμενον τὰ ποικίλα αἰσθήματα, ὅσα ἡ εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ προσπέλασις θέλει γεννήσῃ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἐπιβατῶν, ἀποδειλεῖ· ὡς, ὅντως εἰπεῖν, καὶ ἵσταται ἀντὶ νὰ βαδίσῃ, ταπάλιον εὐτο ἀγωνίαν περιποιοῦν εἰς τὸν ἐπιβάντην, βλέποντα πόρρωθεν τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ μὴ δυνάμενον νὰ προσπλάτῃ αὐτήν.

Ἡ καρδία μου ἐγεμε συγχίνεσων ἀλλεπαλλήλως ἡδέων καὶ θλιβερῶν. Ἐβλεπα τὰς παρὰ τὸ φρούριον τοῦ στομίου τοῦ λιμένος ἐκτεινομένας ἀκτὰς, καὶ τὰς χθαμαλὰς ἐκείνας παιδιᾶδας καὶ ἀνεμινησκόμην μετὰ δακρύων τὰ εὐδαίμονα ἔτη τῆς νεότητός μου. Πόσας δ' χρόνος δὲν ἐπιφέρει εἰς τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐθνῶν μεταβολὰς! Ἀπὸ τῆς εὐτυχεῖς ἡμῶν ὑπάρξεως καὶ τῶν ὥραιων στιγμῶν τοῦ βίου ἡμῶν δὲν ἐναπολείπονται εἰς τὴν καρδίαν, τὸν πυθμένα τοῦτον, εἰς ὃν τὰ πάθη πάντα κατασταλάζουσι, δὲν ἐναπολείπονται, λέγω, εἰμὴ ἀναμνήσεις τινὲς τερψικάρδιοι, παρηγοροῦσαι τοῦλάχιστον πρὸς στιγμὴν ἡμᾶς διὰ τὴν ταχείαν τῶν εὐδαιμόνων ἐκείνων στιγμῶν πύρρον. . .

Τὸ πυρόσκαφον ἡμῶν διήλθε διὰ τοῦ παρὰ τὸ στόμιον τοῦ σμυρναϊκοῦ λιμένος μικρὸν φρούριον. Μετ' ὀλίγον μηχανοὶ καὶ νέφος καπνοῦ ἀπὸ τῶν καταχθονίων αὐτοῦ μυκτήρων ἐξεβρύγετο, ὥστε χρεματισμοὶ ἵππου εἰς τὸν σταῦλον εἰσερχομένου, καὶ οἱ φωναὶ τῶν περὶ τὸ ἀτμόπλουον ἐλθουσῶν λέμβων, μ' ἀπέσπασαν τῷ ρεμβασμῶν μου. Ἡγεῖρα τοὺς ὀφθαλμούς . . . καὶ δὶα ἀγκαλαὶ μὲ περιέπτυσαν τρυφερώτατα, καὶ ἡσθάνην τοὺς ὀφθαλμούς μου ὑγραινομένους ὑπὸ τὰ διακαῆ τοῦ ἀδελφοῦ μου φιλήματα! . .

Ἀπῶθεν κατοπτισμένη, ἡ Σμύρνη οὐδεμίαν παρέχει εὐχάριστον θέαν. Μάλιστα δὲ τὸ ἀκατάστατον τῶν προκυμαίων, τὰ παρὰ τὴν παραθαλασσίαν ἐσπαρμένα ξύλινα κερνεῖα, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Ἀγγλικῆς προκυμαίας μέχρι τοῦ Ἀλιπέδου (πούντα) πενιγραὶ καὶ ἀτάκτως ἐκτισμέναι οἰκίαι, ζημιούσι πολὺ τὴν ζωγραφικὴν αὐτῆς θέσιν καὶ τὰ πλεονεκτήματα· διότι ἐὰν ἡ πόλις αὕτη εἶχε προκυμαίαν τινὰ ἐκτενῆ καὶ εὐρεῖαν, οὐδεμίαν ἢ ὀλίγην ἤθελε παρέχει διαφοράν παραβολομένην, ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς θέαν, μετὰ τῶν ἀετολογικωτέρων τῆς Εὐρώπης ἐμπορικῶν πόλεων. Τὴν σήμερον ὅμως εἰς τοὺς ἀπὸ τῆς Εὐρώπης προσερχομένους ἡ Σμύρνη φαίνεται ἐξωθεν ὡς ἀπείσασμα μᾶς τῶν ἀνατολικῶν ἐκείνων